

## Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 48, din 20.04.2011

### Interviu cu Igor Corman privind relațiile R. Moldova cu UE

*\*Transcriptul emisiunii radiofonice, din 20 aprilie 2011, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică.*

#### Principalele Teme ale Emisiunii:

1. Relevanța și importanța vizitei lui Marian Lupu la Brussels
2. Ce trebuie să facă partidele politice pentru a depăși criza privind alegerea Președintelui?
3. Poziția Franței privind aspirațiile europene ale R. Moldova
4. Factorii de care depinde realizarea cu succes a Plan de Acțiuni privind liberalizare a regimului de vize
5. Rolul Franței în depășirea crizei transnistrene
6. Impactul relațiilor dintre Franța – Germania – Rusia asupra procesului de soluționare a problematicii transnistrene

**Corneliu RUSNAC, moderator IMEDIA:** Buna ziua stimați ascultători! Sunt Corneliu Rusnac și vă salut la o nouă serie de emisiuni de Sinteze și Dezbateri pe teme de Politică Externă. Aceste emisiuni sunt realizate cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțate de Fundația Friedrich Ebert.

Invitatul nostru de astăzi este **dl Igor Corman, Președintele Comisiei Parlamentare pentru Politică Externă**. Bună ziua!

Dle Corman, să trecem direct la subiect, recent Președintele Parlamentului Marian Lupu care este și președinte interimar al țării a vizitat Brussels-ul unde s-a întâlnit cu un șir de oficiali europeni inclusiv cu Președintele Parlamentului European Jerzy Buzek. Care este relevanța și importanța acestei vizite la Brussels și ce rezultate concrete a avut ea pentru R. Moldova.

#### 1. Relevanța și importanța vizitei lui Marian Lupu la Brussels

**Igor CORMAN, Președintele Comisiei Parlamentare pentru Politică Externă:** Dacă vă amintiți aceasta a fost a doua vizită a lui Marian Lupu la Brussels. Anterior, tot în acest an dlui a fost în vizită oficială la invitația Președintelui Parlamentului European, dlui Buzek și a avut întâlniri cu foarte mulți oficiali din Parlamentul European și din Comisia Europeană, Consiliul UE. Acum dl Lupu a vizitat Brussels-ul tot la invitația dlui Buzek, de fapt, a fost vorba despre participarea dlui la Forul Parlamentar al Comunităților Democratice, există un astfel de For și, iată dl Buzek, în prima vizită, la invitat pe dl Lupu să vorbească la acest For în calitate de *key note speaker*. Sigur, cu această ocazie, pe lângă participarea la For au avut loc discuții cu dl Buzek și cu domnul Comisar Fule. A avut loc și un program pe bilaterală cu Belgia și anume întâlniri cu membri Camerei Reprezentanților, întâlniri la Senatul belgian și așa mai departe.

## Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 48, din 20.04.2011

Care este relevanța, relevanța este una simplă. Sigur că toate aceste vizite care au loc denotă faptul că avem o deschidere din partea UE și iată că nu ne împingem noi în acolo dar, vedeți că suntem invitați și chiar rugați să participăm la diferite Foruri. Oficialitățile europene cu multă deschidere poartă discuții cu reprezentanții R. Moldova. Sigur că sunt foarte interesați de tot ceia ce se întâmplă aici la noi, sigur că sunt foarte interesați să vadă care sunt viitoarele evoluții fiindcă toată această deschidere față de noi, tot acest bonus de încredere pe care îl avem pentru ca să urmeze mai departe trebuie să avem și o stabilitate pentru patru ani de zile ceia ce se așteaptă la Brussels. Într-adevăr, simțim de fiecare dată că sunt foarte interesați să depășim această criză internă din țară, ceia ce înseamnă, dacă luăm prin traducere, să găsim compromisul în Parlament și să alegem președintele țării astfel încât Moldova să devină un partener credibil pentru următorii ani ca să putem realiza și agenda europeană pe care o avem. Partenerii noștri europeni trebuie să cunoască și ei că au un Guvern, o coalitie de Guvernare, un Parlament cu un mandat de patru ani pe care pot să îl sprijine pe mai departe fiindcă, într-adevăr, ei sunt interesați de un caz de succes în Moldova.

Aici, aș dori să scot în evidență două aspecte. Pe de o parte, chiar dacă trecem prin această instabilitate și am avut prea multe alegeri în ultimii doi ani dar, aceste alegeri începând cu iulie 2009 au fost alegeri democratice și acesta este un semnal puternic pentru UE unde se pune preț mai ales pe valorile democratice, este un semnal clar că Moldova chiar dacă trece printr-un proces greu, chinuitor se află pe o cale bună, de aici și deschiderea din partea europenilor. În al doilea rând, în plan regional dacă vedem ce se întâmplă, prin comparație, sigur că europenii sunt interesați de un astfel de caz de succes și nu numai europenii. Vă amintiți, Vice Președintele American Biden când a fost la Chișinău tot a accentuat faptul că aceasta ar fi un semnal pozitiv și în plan regional pentru alte țări. Acum se vorbește mult despre noi accente în Politica Europeană de Vecinătate, de dezvoltare a Parteneriatului Estic. În cadrul acestui Parteneriat cunoaștem sunt șase țări foarte diferite dar, acum toate privirile sunt ținute asupra Chișinăului și se consideră că dacă depășim această criză politică internă cu sprijin din partea europenilor, dacă mai ținem cont și de faptul că R. Moldova este o țară mică și cu mijloace relativ modeste, poți atinge rezultate bune inclusiv și în reformele economice, democratice. Toate acestea luate împreună destul de logic explică această atenție care ni se acordă dar, încă o dată, părerea mea personală, dacă nu reușim în acest an să aranjăm lucrurile așa cum se așteaptă de la noi mă tem că am putea să pierdem această șansă de a ne transforma într-adevăr într-un caz pozitiv, într-o istorie de succes.

**Corneliu RUSNAC:** Ce ar avea de făcut acum partidele politice pentru a depăși criza?

### *2. Ce trebuie să facă partidele politice pentru a depăși criza privind alegerea Președintelui?*

**Igor CORMAN:** Este cunoscută situația și formula din cadrul Parlamentului. Nu ajung doar două voturi pentru ca să fie ales Președinte candidatul Alianței pentru Integrare Europeană. Există un aranjament, un Acord în cadrul acestei Alianțe și toate alte idei care mai apar din partea opoziției cu un candidat neutru, de exemplu, vin în primul rând ca să destrame Alianța. Ne dăm cu toții seama ce ar însemna ca să renegociem acest Pachet și cred că aici țintește opoziția. Cred că Partidul Comuniștilor înțelege foarte bine că dacă rămân patru ani în opoziție vor fi în descreștere totală. Acest lucru îl înțelege și liderul acestui partid care nu mai este în vârstă de a aștepta în opoziție patru ani de zile. Tot ceia ce fac ei este un lucru

## Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 48, din 20.04.2011

de înțeles din partea opoziției. Vor cu orice preț să revină la Guvernare într-un alt format de Guvernare și tocmai de aici și situația este atât de complicată fiindcă în această situație ar fi normal ca opoziția să joace un rol constructiv, să înțeleagă că din cauza acestor două voturi ei nu pot să pună sub semnul de întrebare viitorul acestei țări. Ar fi cinstit să dea această șansă Alianței de Guvernare să arate de ce este în stare pentru următorii patru ani ori, dacă nu, atunci după alegerile locale vedem, iarăși, care alte posibile scenarii sunt. Acum, știți, la moment, partidele din Alianță au depus, iarăși, o adresare către Curtea Constituțională drept răspuns la adresarea anterioară fiindcă această decizie politică trebuie să fie foarte îmbrăcată în veșminte legale și, aici, cred că trebuie foarte meticulos, la rece să avem percepția sută la sută că există acoperirea legală pentru orice decizie politică. Se așteaptă, deocamdată, răspunsul de la Curtea Constituțională. Între timp, cred, totuși, că partidele politice vor merge în competiția electorală pentru alegerile locale, iar după 5 iunie cred că în termen relativ scurt de câteva luni d zile va trebui totuși să depunem toate eforturile ca să găsim această soluție.

**Corneliu RUSNAC:** Zilele trecute Premierul Vlad Filat s-a aflat la Paris unde s-a întâlnit cu mai mulți oficiali Francei inclusiv cu omologul său francez François Fillon. Potrivit unui comunicat de presă al Guvernului de la Chișinău, dl Fillon a spus că Franța, citez din comunicat „susține plenar aspirațiile Moldovei de aderare la UE și salută angajamentul asumat de Guvernul de la Chișinău în acest sens”. Pe de altă parte știm că Franța a avut o atitudine oarecum rezervată atunci când UE a prezentat autorităților de la Chișinău Planul de Acțiuni pentru Liberalizarea regimului de vize. Aceste declarații ale dl François Fillon înseamnă cumva că Franța a renunțat la rezervele pe care le-a avut anterior.

### *3. Poziția Franței privind aspirațiile europene ale R. Moldova*

**Igor CORMAN:** Eu cred că trebuie să știm să citim și printre rânduri. Nici o țară membră a UE nu poate să nu sprijine eforturile noastre de integrare europeană. Este un lucru firesc. Nu o să auzim în nici o capitală cât de sceptică nu ar fi ea o altă declarație pentru că conform articolului 49 a Tratatului European, orice țară europeană, atunci când îndeplinește criteriile are dreptul să devină membră a UE. Întrebarea este când sunt îndeplinite aceste criterii? Declarația Premierului francez este una normală, dar, pe de altă parte așa cum ați spus poziția Franței se deosebește uneori de poziția altor țări care sunt mai interesate de dimensiunea estică. Reieșind din așezarea geografică, Franța privește mai mult pe dimensiunea sudică. A fost tot timpul mai interesată în Uniunea Mediteraneană, în relațiile cu țările din nordul Africii cu care are puternice relații economice, comerciale și culturale, iar cât privește regimul de vize pentru cetățenii moldoveni, într-adevăr Franța face parte din țările mai sceptice. Ei trebuie să aibă siguranța deplină, în viziunea lor, că țările care se bucură de un asemenea tratament nu aduc probleme UE. Există încă această percepție a cetățenilor francezi, dar și germani, olandezi că toate problemele care au loc acum sunt și datorită faptului că vin prea mulți din afara UE, le iau locul de muncă, aduc criminalitatea, trafic de ființe umane. Politicienii trebuie să țină cont de starea de spirit din rândul cetățenilor la fel cum trebuie și noi să tragem concluziile noastre.

Deja începem să implementăm acest Plan de Acțiuni pe care l-am primit în ianuarie privind liberalizarea regimului de vize și, sigur că este de datoria noastră să îndeplinim toate criteriile, sub aspect tehnic să implementăm acest Plan, dar să nu uităm că până la urmă decizia va fi una politică. Sigur că ea se va

## Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 48, din 20.04.2011

baza pe realizările la care ajungem noi la îndeplinirea acestui Plan de Acțiuni dar, fără o decizie politică în capitalele europene și la Brussels nu va fi posibil. De pe acum noi trebuie să desfășurăm o ofensivă diplomatică și în toate domeniile care se referă la schimbarea imaginii țării noastre în țările europene. Dacă vom avea o imagine proastă, dacă Moldova își va păstra imaginea de țară săracă, o țară care aduce riscuri UE atunci sigur că politicienii nu vor merge împotriva așteptărilor cetățenilor. Au și ei alegeri acolo și trebuie să țină cont de părerea cetățenilor săi.

**Corneliu RUSNAC:** De ce depinde realizarea cu succes a acestui Plan de liberalizare a regimului de vize?

### *4. Factorii de care depinde realizarea cu succes a Plan de Acțiuni privind liberalizare a regimului de vize*

**Igor CORMAN:** Așteptările sunt foarte mari. Declarații au fost făcute la sfârșitul anului trecut, la începutul acestui an când am primit acest Plan de Acțiuni; au făcut declarații și Ministrul de Externe și Primul Ministru al R. Moldova exprimându-și convingerea că până la sfârșitul anului 2012 cetățenii moldoveni vor putea să circule fără vize. Acum, cât de realist este acest lucru eu nu vreau să comentez. Eu nu sunt printre pesimiști dar, tot timpul m-am străduit să fiu realist și din această cauză nu cred deloc că este o sarcină ușoară. Da, noi avem acest Plan de Acțiuni; da, Guvernul a adoptat print-o Hotărâre de Guvern și un Program Național privind acest Plan de Acțiuni și noi în Parlament săptămâna viitoare vom adopta o Hotărâre a Parlamentului ce privește tot setul de legi care trebuie să fie Adoptate în Parlament cu caracter legislativ, este un program legislativ care trebuie noi să îl realizăm pe parcursul acestui an. Eu cred că Parlamentul este capabil să adopte toate aceste legi în regim de urgență și cred că ne vom isprăvi cu această sarcină dar, știm cu toții că nu este vorba doar de adoptarea acestor legi este vorba și de implementarea lor. În acest Plan de Acțiuni este vorba nu doar de cadrul legislativ. Este vorba de un șir de reforme foarte importante cum ar fi reforma Ministerului de Interne, Serviciului de Grăniceri, rezultate clare în combaterea traficului de ființe umane, migrația ilegală este un subiect foarte important, managementul hotarelor.

Avem foarte mult de lucru. Aici putem profita de un sprijin din partea UE dar, nu vor veni europenii să implementeze aceste reforme. Trebuie să o facem noi și nu va fi deloc ușor pentru că, un simplu exemplu, unul din prevederile acestui Plan este securizarea documentelor, acordarea pașapoartelor biometrice. Vedem că și aici apar probleme. Noi în luna iulie am adoptat o Hotărâre în Parlament ca începând din luna ianuarie a acestui an doar pașapoarte biometrice să fie perfectate. Am văzut că misiunile diplomatice de peste hotare nefiind echipate nu sunt pregătite să elibereze astfel de pașapoarte. Am fost nevoiți la sfârșitul la sfârșitul lunii ianuarie să modificăm această lege și să dăm răgazul de un an de zile ambasadelor. Să vedem, eu sper că până la sfârșitul acestui an toate să fie echipate pentru că este vorba și de un sprijin financiar și din parte UE și acolo deciziile nu se iau chiar atât de repede. Vedeți, este doar un singur caz dar, sunt foarte multe vederi importante.

Cred că suntem obligați ca până la sfârșitul anului viitor, în mare, să venim cu un raport foarte clar privind implementarea în mare a acestui Plan de Acțiuni și pe lângă asta, cum spuneam anterior, este

## Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

*Buletin Săptămânal, Nr. 48, din 20.04.2011*

vorba și de decizia politică în țările membre ale UE. Cât timp va lua este foarte greu de spus. Eu vreau să cred că noi suntem în stare dar cu multe rezerve. Părerea mea este că s-a ridicat prea mult nivelul așteptărilor cetățenilor. Eu prefer ca cetățenii să fie informați despre toate greutățile care sunt decât să facem niște promisiuni pe care nu le putem realiza ulterior.

**Corneliu RUSNAC:** Ca să înțelegem foarte exact îndeplinirea cu succes a acestui Plan nu ar oferi R. Moldova în mod automat un regim liberalizat de vize cu UE.

**Igor CORMAN:** Automat nu pentru că mai sunt proceduri care durează și acest proces de laure a deciziilor cunoaștem are loc nu peste noapte, nu cum dorim noi și nu automat. Tocmai de aceia spuneam că va mai fi nevoie de timp. Chiar dacă vom face temele pentru acasă exemplar, oricum va mai dura.

**Corneliu RUSNAC:** Am văzut că la Paris a fost abordat și subiectul conflictului transnistrean, iar premierul francez a declarat că Franța este gata să ajute R. Moldova în realizarea aspirațiilor ei de reintegrare, cum se spunea în comunicatul Guvernului. Cum ar putea să ne ajute Franța în depășirea crizei transnistrene?

### *5. Rolul Franței în depășirea crizei transnistrene*

**Igor CORMAN:** În ultimul timp, într-adevăr, se simte o atenție din partea UE privind acest subiect. După ce am reușit internaționalizarea acestui subiect, acum observăm și o atenție sporită din partea UE, lucru firesc fiindcă deja suntem vecini ai UE. Acest conflict este cel mai apropiat de granița UE. Din cadrul UE, în ultimii ani Germania este foarte activă și utilizează acest canal diplomatic, acest interes reciproc care există între Germania și Federația Rusă, un lucru foarte benefic, după mine. Ne amintim cu toții despre declarația care în toamna anului 2009 a fost semnată de Cancelarul Federal Merkel și președintele rus Medvedev. A mai avut loc și o întâlnire trilaterală în acest sens și cu Sarkozy, iarăși, un eveniment foarte important pentru că până la urmă Germania și Franța sunt pilonii UE. Acum discuțiile cu Moscova au loc într-un cadru mai larg, este vorba de noua arhitectură de securitate europeană. Sigur, că Federația Rusă are interese specifice în acest domeniu. Cred că nu doar conflictul transnistrean figurează pe agenda acestor discuții, agenda este mult mai largă dar, este foarte important că subiectul transnistrean a fost ridicat mult mai sus. Dacă anterior el era plasat undeva mult mai departe, era abordat protocolar, acum, cred că acest subiect este discutat la cel mai serios mod. Până la urmă asta este șansa noastră ca în cadrul geopolitic, în cadrul intereselor reciproce a tuturor partenerilor implicați, aici am putea găsi și noi deznodământul fiindcă fără de o decizie geopolitică acest conflict geopolitic nu poate fi soluționat. Implicarea europenilor este una foarte importantă, ca să nu fie cu supărare pentru partenerii noștri americani. Sunt și ei activi în acest proces, mai ales la subiectul retragerii forțelor militare, fiecare are interesul lui. Eu cred că și Moscova înțelege că pe viitor un parteneriat cu UE este acel care poate să-i aducă dividende. Gazul merge spre UE, tehnologiile vin dinspre UE. Cred că este un interes reciproc. Aici ar putea să apară și deznodământul în contextul acestor discuții.



## Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 48, din 20.04.2011

**Corneliu RUSNAC:** Știm că Franța și Germania sunt niște țări care optează tradițional pentru o relație mai specială cu Rusia. Această relație mai specială nu ar putea dezavantaja R. Moldova în procesul identificării unei soluții pentru criza transnistreană?

### *6. Impactul relațiilor dintre Franța – Germania – Rusia asupra procesului de soluționare a problematicii transnistrene*

**Igor CORMAN:** Eu cred că nici o decizie nu va fi luată fără ca să fie consultată cu Chișinăul. Până la urmă, decizia oricum o vom lua aici, acasă, nu o să ne-o impună nimeni pe gât. Sunt sigur, și aceasta este politica tradițional promovată de UE. Nu se face peste capul cuiva și eu nu pot să-mi închipui că vom fi puși în situația în care pe secret vor fi luate niște decizii și noi nu vom avea încotro și vom fi nevoiți să le acceptăm. Până la urmă această construcție trebuie să fie una funcțională pentru că au mai fost așa încercări și europenii au o asemenea experiență, nu tocmai pozitivă. Vă amintiți această Uniune Serbia – Muntenegru cu participarea activă a dlui Solana care până la urmă nu a funcționat și aceste țări sunt independente și suverane. Au mai fost și alte experiențe. Eu cred că toți sunt interesați ca să fie găsit compromisul rațional dar, ca să funcționeze o astfel de construcție. Aici, poate mai puțin ar trebui să se discute despre felul cum va fi denumită această construcție confederație, federație, nu avem noi tradiții aici dar, nici nu trebuie să discutăm despre asta pentru că dacă se vorbește despre o autonomie largă pe care este gata Chișinăul să o acorde atunci ar trebui să vadă care este conținutul acestei autonomii. Până la urmă nu contează denumirea și aceasta poate că ar fi cireșica de pe tort, la urmă când sunt puse la punct toate celelalte detalii. Încă o dată repet, reieșind din spiritul UE nu cred că trebuie să ne deranjeze faptul că se poartă careva discuții între Berlin - Moscova, Paris – Berlin - Moscova și am toată încrederea că o astfel de soluție nu va fi în detrimentul intereselor noastre.

**Corneliu RUSNAC:** Spre regret, timpul rezervat emisiunii noastre a expirat. Dle Corman eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la acest program. Stimați ascultători, sunt Corneliu Rusnac și vă reamintesc că ați ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Germană Friedrich Ebert. Pe curând!